



Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

1. september 2020

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 325 (Alm. del) af 25. august 2020 stillet efter ønske fra Alex Vanopslagh (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren angive sit bud på, hvem der i sidste ende betaler regningen for en særskilt ekstra selskabsskat på bankerne (den økonomiske incidens), er det de ansatte i bankerne via lavere løn, forbrugerne gennem højere priser eller aktionærer via lavere overskud?

Svar

Den økonomiske incidens af en øget beskatning af erhvervene – dvs. hvem der endeligt bærer skattebyrden, når afsætningspriser og priser på produktionsfaktorer har tilpasset sig – afhænger af dels det konkrete skatteinstrument og dels af konkurrenceforholdene og prisfølsomheden hos forbrugere og udbydere af produktionsfaktorer.

Skatter og afgifter kan i sidste ende kun betales af personer, uanset om det umiddelbart påhviler fysiske personer eller virksomheder at betale. Det vil enten være ejerne af virksomheden, lønmodtagerne eller forbrugerne, eller en kombination af alle tre, der i sidste ende bærer byrden.

I det omfang virksomhederne kan få dækket noget af skattebetalingen gennem højere priser på deres produkter, er der tale om *overvæltning* på forbrugerne. Hvis virksomhederne kan få dækket noget af skattebetalingen gennem lavere priser på input i produktionen – lavere lønninger til de ansatte eller lavere afkast til ejerne af den investerede kapital – er der tale om *skattenedvæltning*.

Regeringen har foreslået, at den finansielle sektor skal bidrage med 1,5 mia. kr. til finansiering af en *Ny ret til tidlig pension*. Samfundsbidraget foreslås udformet som et tillæg til selskabsskatten for den finansielle sektor.

Almindeligvis forudsætter Skatteministeriet og Finansministeriet, at en forhøjelse af selskabsskatten øger kapitalomkostningerne og at dette vil medføre færre investeringer og et lavere kapitalapparat pr. lønmodtager. Det reducerer produktiviteten i danske virksomheder, hvilket indebærer, at højere selskabsskat i høj grad

nedvæltet i det generelle lønniveau. Det afspejler, at Danmark er en lille åben økonomi, hvor der er stor mobilitet af kapital på tværs af landegrænser, og hvor mange virksomheder sælger deres varer på stærkt konkurrenceprægede markeder.

I fravær af profit og under fuldkommen konkurrence i en åben økonomi med perfekt kapitalmobilitet reduceres avancerne til et normalafkast af den investerede kapital og dermed forsvinder en virksomheds muligheder for at kompensere for en skat eller afgift med lavere avancer. En skat på overskuddet vil da alene være en skat på normalafkastet af egenkapitalen og vil udgøre en øget produktionsomkostning for virksomheden. Hvis marginalafkastet efter skat af den investerede kapital falder, vil investorerne (fx en udenlandsk pensionskasse) reducere deres investeringer, indtil de igen opnår det samme afkast af danske og udenlandske investeringer. Der vil derfor ske enten fuld overvæltning i priserne eller fuld nedvæltning i lønningerne.

Om der under fuldkommen konkurrence sker nedvæltning i lønningerne eller overvæltning i priserne afhænger af, om virksomhederne er i konkurrence med udenlandske eller indenlandske virksomheder. Som udgangspunkt vil inputskatter på udlandskonkurrerende erhverv blive nedvæltet i det generelle lønniveau via reduceret produktivitet.¹ Den finansielle sektor må forventes kun i mindre grad at være udlandskonkurrerende. For de indenlandske konkurrerende erhverv vil byrden også ved inputskatter kunne overvæltet i højere priser. Både når skatter nedvæltet i lønningerne og overvæltet i priserne, vil belastningen være fordelt omtrent proportionalt med husholdningers indkomster.

Hvis der derimod er *ufuldkommen konkurrence og der eksisterer en overnormal profit* i den finansielle sektor, vil ejerne kunne bære en del af byrden ved en særlig selskabsskat. Ejerne må forventes at bære den fulde byrde af den del af den særlige selskabsskat, der falder på det overnormale afkast (ren profit) såfremt der er tale om lokalitetsspecifik overnormal profit. Det skyldes, at en skat på lokalitetsspecifik overnormal profit ikke påvirker virksomhedernes marginalomkostninger og ikke reducerer investeringsomfanget.

Den del af den særlige selskabsskat, der falder på normalafkastet af den investerede kapital i sektoren, må forventes enten at blive overvæltet i højere priser på kunderne i sektoren eller nedvæltet i det generelle lønniveau. I det omfang, der er overnormal profit i den finansielle sektor, vil ejerne kunne bære en del af byrden ved en særlig selskabsskat. Ejerne må forventes at bære den fulde byrde af den del af den særlige selskabsskat, der falder på det overnormale afkast (ren profit).

¹ Virksomheder, der er i konkurrence med virksomheder i andre lande, vil som udgangspunkt ikke kunne hæve prisen, uden at hele salget bortfalder (virksomhederne er pristagere). I stedet vil produktionsfaktorerne bære skattebyrden. Hvilken produktionsfaktor, der bærer størstedelen af byrden, afhænger af dels af, hvilken faktor der er mest prisfølsom, og dels af virksomhedernes mulighed for at substituere mellem inputfaktorer i produktionen. Generelt vil den mindst prisfølsomme faktor – dvs. hvor udbuddet af faktoren ændres mindst for en given ændring i de relative priser – bære størstedelen af byrden.

Det er Finansministeriets vurdering, at der ikke er tilstrækkelige holdepunkter for at foretage et konkret skøn for, i hvilket omfang det foreslåede tillæg til selskabsskatten for den finansielle sektor overvælttes i priserne.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i en række analyser gennem de senere år påvist, at den finansielle sektor er karakteriseret ved mangelfuld konkurrence, hvilket kan indikere at der er overnormal profit i sektoren. Desuden er der indikationer på, at der er en såkaldt lønpræmie i den finansielle sektor, således at de ansatte i den finansielle sektor er højere lønnet end beskæftigede i andre sektorer med tilsvarende uddannelser mv. Derfor vurderes fuld overvæltning (eller fuld lønnevæltning) ikke at være et sandsynligt scenarie.

Nationalbanken har til Børsen oplyst, at der er tre måder, bankerne kan tilpasse sig til den nye skat. ”De kan reducere udbetalingen til aktionærene, de kan reducere omkostningerne, eller de kan hæve priserne.” Nationalbanken forventer, at det i praksis bliver ”lidt af det hele”, jf. Børsens artikel ”*Nationalbanken: Arne-skat deles med kunder og ejere*” 27. august 2020.